

Hrvatska energetska regulatorna agencija
Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb

Sažetak o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću o prijedlogu metodologije za utvrđivanje referentne cijene transportnih usluga sukladno članku 26. Uredbe Komisije (EU) 2017/460

Uvod

Hrvatska energetska regulatorna agencija (dalje u tekstu: HERA) je dana 18. prosinca 2018. objavila Završno savjetovanje o prijedlogu metodologije za utvrđivanje referentne cijene plinskih transportnih usluga sukladno članku 26. Uredbe Komisije (EU) 2017/460, od 16. ožujka 2017. o uspostavljanju mrežnih pravila o usklađenim strukturama transportnih tarifa za plin (Uredba 2017/460).

Sudjelovanje u savjetovanju omogućeno je zainteresiranoj javnosti na način da su svoja očitovanja mogli dostaviti HERA-i ispunjavanjem dostupnog obrasca te slanjem istog na e-mail adresu savjetovanje@hera.hr.

Sudionici javne rasprave mogli su se očitovati o načinu objave dostavljenih primjedbi, izborom objave s nazivom predstavnika ili anonimno, bez navođenja naziva predstavnika.

Završno savjetovanje održano je u razdoblju od 18. prosinca 2018. do 18. veljače 2019. godine.

Tijekom javne rasprave pristiglo je jedno anonimno očitovanje te očitovanja sljedećih energetskih subjekata:

- [Plinacro d.o.o.](#), operator transportnog sustava Republike Hrvatske
- [Prvo plinarsko društvo d.o.o.](#), opskrbljivač plinom i korisnik transportnog sustava

Sukladno članku 26. stavku 3. Uredbe 2017/460, u nastavku se daje sažetak zaprimljenih očitovanja prema poglavljima dokumenta završnog savjetovanja, pri čemu je uvid u pojedino očitovanje energetskog subjekta omogućeno gore navedenom poveznicom.

Sažetak pristiglih očitovanja prema poglavljima dokumenta završnog savjetovanja u pogledu članka 26. Uredbe 2017/460

2.4. Rezervne cijene za negodišnje standardne kapacitetne proizvode

Anonimni energetska subjekt smatra da nije nužno mijenjati množitelje za negodišnje standardne kapacitetne proizvode obzirom da su sadašnji množitelji unutar dozvoljenih omjera predviđenih Uredbom 2017/460.

2.5. Dozvoljeni prihodi operatora transportnog sustava

Energetski subjekt Prvo plinarsko društvo d.o.o. ističe da važeća regulacija prema principu maksimalno dozvoljenog prihoda i promjenjive cijene predviđa da je sav rizik nedovoljno prikupljenog prihoda na korisniku transportnog sustava, dok model fiksne određene cijene predviđa da je taj rizik na operatoru transportnog sustava. Slijedom mogućnosti implementacije fiksne cijene za transportne usluge povezano s rezultatima Open Season zakupa kapaciteta, predlaže da se tekst dokumenta proširi pojašnjenjem na koji način funkcioniraju dvije regulacije istovremeno i kako utječu na promjenu prihoda od transporta plina te referentnih cijena u budućim razdobljima u slučaju povećanja, odnosno smanjenja ugovorenih kapaciteta u odnosu na planirane.

3.3. Upravljanje transportnim sustavom Republike Hrvatske

Energetski subjekt Plinacro d.o.o. daje primjedbu da prilikom obrazloženja promjena ukupnih transportnih količina plina u Republici Hrvatskoj, nedostaje navođenje promjena potrošnje plina uslijed promjene hidroloških uvjeta koje u značajnoj mjeri utječu na potrošnju plina za energetska transformaciju.

Nadalje, subjekt se osvrnuo na dio dokumenta savjetovanja u kojem je navedeno da postojeća infrastruktura ne omogućava isporuku plina na interkonekcijama, odnosno skrenuo pažnju kako je temeljem nestandardne usluge korištenja prekidivog kapaciteta smanjene prekidivosti na interkonekciji Hrvatska - Mađarska bilo moguće ostvariti transport plina iz Hrvatske u Mađarsku od kraja 2016. godine, ali da navedena usluga nije ugovarana. Dodatno, subjekt navodi da je od 1.1.2019. godine omogućen dvosmjerni stalni kapacitet na interkonekciji Rogatec, a koji u smjeru iz Hrvatske u Sloveniju iznosi 6.965.496 kWh/d.

3.4. Obuhvat Uredbe 2017/460 u dijelu transportnih i netransportnih usluga

Plinacro d.o.o. daje primjedbu da bi se usluge priključenja i nestandardne usluge trebale kategorizirati kao transportne ili netransportne usluge, budući da ne ulaze u područje primjene Uredbe (EU) br. 312/2014 te da bi iste trebale biti sastavni dio predmetnog savjetovanja.

3.5.1. Elementi predložene referentne cijene

Nastavno na predviđenu mogućnost korištenja pristupa fiksne zadane cijene uz važeću metodu maksimalno dozvoljenog prihoda, subjekt Prvo plinarsko društvo d.o.o. ističe potrebu za dodatnim pojašnjenjem primjene obje metode u praksi te međusobnog utjecaja zakupa kapaciteta na točkama vezanim uz Open Season postupak na iznose tarifnih stavki za točke koje se ne odnose na Open Season postupak.

3.5.2. Homogene skupine točaka i kapaciteti sustava

Plinacro d.o.o. dodatno pojašnjava navode u ovoj točki dokumenta koji se odnose na izlazne kapacitete na interkonekciji s Mađarskom nakon izgradnje kompresorske stanice KS1 - „izgradnja KS1 će omogućiti povećanje izlaznog kapaciteta na interkonekciji prema Mađarskoj na 50.000 m³/h stalnog kapaciteta, ali skrećemo pažnju da će tek izgradnjom terminala za UPP na otoku Krku biti dostupan stalni kapacitet od 200.000 m³/h. Uz navedeno, potrebno je imati u vidu da je navedeni izlazni kapacitet uvjetovan, odnosno da će biti dostupan isključivo pod uvjetom da se u istom iznosu koristi kapacitet iz terminala za UPP, na ulaznoj točki Omišalj.

Nadalje, energetska subjekt Plinacro d.o.o. je mišljenja da su planirani ugovoreni kapaciteti transportnog sustava za razdoblje 2021.-2026. navedeni u Tablici 8. dokumenta savjetovanja precijenjeni u dijelu izlaza u Republici Hrvatskoj, a time posljedično i kapaciteti na ulazima na interkonekcijama. Istu primjedbu iznosi i subjekt Prvo plinarsko društvo d.o.o.

Energetski subjekt Prvo plinarsko društvo d.o.o. skreće pažnju da podaci prikazani u Tablici 7. Tehnički kapaciteti na ulaznim i izlaznim točkama transportnog sustava u dijelu tehničkog kapaciteta ulaza iz proizvodnje u transportni sustav odgovaraju planiranim ugovorenim kapacitetima umjesto iznosima tehničkog kapaciteta. Ujedno predlaže da se izmijene podaci u Tablici 8. Planirani ugovoreni kapaciteti na ulaznim i izlaznim točkama transportnog sustava za razdoblje 2021.-2026. na način da se isti usklade s rezultatima Open Season postupka, a koji su obzirom na dovršetak tog postupka sada poznati.

3.5.4. Raspodjela prihoda od ulaznih i izlaznih tarifa

Energetski subjekt Plinacro daje primjedbu na dio navoda u ovom dijelu dokumenta da se u razdoblju od 2022. do 2026. godine ne očekuju značajne investicije u transportni sustav, na način da navodi da „je odobrenim Desetogodišnjim planom razvoja plinskog transportnog sustava, u predmetnom razdoblju planirana izgradnja niza projekata kojima se planira povećati tranzitne kapacitete transportnog sustava u cilju povećanja ukupne učinkovitosti sustava (plinovodi IAP, Lučko-Jezerišće, i dr.) te projekata kojima se povećava unutarinja sigurnost opskrbe plinom“.

Ostali energetska subjekti mišljenja su da bi predložena raspodjela dozvoljenog prihoda iz transportnih tarifa na svim ulaznim i izlaznim točkama u omjeru 60:40, u odnosu na postojeću raspodjelu od 70:30, mogla ugroziti sigurnost opskrbe plinom u Republici Hrvatskoj te demotivirati domaće korisnike za većom potrošnjom plina, posebno potrošače iz kategorije poduzetništvo i industrija. Nadalje, ističu da bi isto negativno utjecalo na konkurentnost jedinog skladišta plina u Hrvatskoj „PSP Okoli“ te na gospodarske interese operatora sustava skladišta plina. Ističu da navedeni prijedlog raspodjele može dovesti do nepredviđenih poremećaja na hrvatskom plinskom tržištu uslijed dodatnih financijskih opterećenja krajnjih korisnika plina obzirom da će porast tarife na domaćim izlazima zahtijevati od sudionika na tržištu plina znanje vezano uz optimizaciju troškova transporta te posljedično, uzimajući u obzir trenutni model osiguranja plaćanja od strane operatora transportnog sustava, povećati rizik naplate usluge transporta plina. Slijedom navedenog, predlažu da se sve do iskazanog interesa za zakupom izlaznih kapaciteta na interkonekciji nastavi primjenjivati metoda raspodjele prihoda od transportnih tarifa u omjeru 70:30.

3.6.1. Uvjeti za nudenje fiksne cijene u Open Season postupku

Energetski subjekt Prvo plinarsko društvo d.o.o. predlaže da se obzirom na rezultate okončanog Open Season postupka zakupa kapaciteta jasno navede metoda po kojoj će se izračunavati iznosi tarifnih

stavki za transport plina na ulazu iz terminala za UPP i izlazu na interkonekciji te načinu na koji će se nadoknaditi prihod od planiranih ugovorenih kapaciteta iz dokumenta savjetovanja.

Isti subjekt ujedno traži pojašnjenje primjene premije rizika prilikom mogućih ugovaranja kapaciteta na ulazu iz terminala za UPP i izlazu na interkonekciji redovnim putem u budućem razdoblju, odnosno izvan okončanog Open Season postupka.

3.7. Prilagodbe transportnih tarifa na ulaznim i izlaznim točkama sustava

Energetski subjekt Prvo plinarsko društvo d.o.o. smatra nužnim prilikom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za ulaz iz sustava skladišta plina voditi računa o zaštiti konkurentnosti jedinog sustava skladišta plina u Republici Hrvatskoj u odnosu na sustave skladišta plina u okruženju. Nadalje, navodi da predložena raspodjela prihoda od ulaznih i izlaznih tarifa (60:40) ima izravan utjecaj na konkurentnost PSP Okoli u odnosu na susjedna skladišta.

3.10. Usporedba predložene metodologije za utvrđivanje referentne cijene i CWD metodologije

Operator transportnog sustava Plinacro d.o.o. daje primjedbu da u tekstu objavljenom na stranici 45. dokumenta savjetovanja nije dovoljno detaljno pojašnjen pristup izračuna tarifa prema CWD modelu u odnosu na pristup poštanske marke. Jednako tako, subjekt daje primjedbu da iz samog dokumenta savjetovanja nije razvidno na koji način je izračunata tarifa prema principu poštanske marke.

4.1. Indikativne referentne cijene za razdoblje od 2021. – 2026.

Subjekt Prvo plinarsko društvo d.o.o. predlaže da se iznosi cijena iz Tablica 15., 16. i 17. dokumenta korigiraju u skladu s rezultatima okončanog Open Season postupka temeljeno na novim planiranim ugovorenim kapacitetima.

4.2. Usporedba referentnih cijena primjenjivih u trenutačnom tarifnom razdoblju te referentnih cijena za razdoblje 2021.-2026.

Energetski subjekt Plinacro d.o.o. predlaže da se umjesto usporedbe važećih tarifa za 2020. godinu i cijena primjenjivih u razdoblju od 2021. do 2026. prema predloženoj metodologiji poštanske marke, prikažu razlike u tarifnim stavkama u periodu od 2021. do 2026. godine izračunate sukladno važećoj Metodologiji i one izračunate prema predloženim parametrima metodologije u dokumentu.

Sažetak pristiglih očitovanja izvan obuhvata dokumenta završnog savjetovanja

Energetski subjekt Prvo plinarsko društvo d.o.o. u svom očitovanju daje načelne primjedbe na prijedlog dokumenta koje se kasnije navode i prema poglavljima dokumenta savjetovanja, izuzev dijela koji se odnosi na naknadu za sigurnost opskrbe, obzirom da ista ne ulazi u obuhvat Uredbe 2017/460.

Naime, subjekt predlaže da se dokument savjetovanja proširi s objašnjenjem načina obračuna i prikupljanja naknade za sigurnost opskrbe koja je predviđena Zakonom o terminalu za ukapljeni prirodni plin („Narodne novine“ broj 57/18), a kako bi zainteresirane strane mogle predvidjeti svoje realne troškove u narednom razdoblju. Ujedno izražava mišljenje da bi propisani i dosljedni regulatorni okvir trebao potaknuti rast potrošnje koja će u tom slučaju neminovno rezultirati smanjenjem cijena na tržištu plina.

Energetski subjekt Plinacro d.o.o. osvrće se na informacije iz članka 30. Uredbe 2017/460, s naglaskom na odredbe važeće Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina („Narodne novine“ broj 48/18, 58/18) koje propisuju da opravdanu vrijednost dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine HERA može utvrditi na temelju analize ekonomske efikasnosti postojeće imovine operatora, kao i usporedne analize troškova i učinkovitosti poslovanja operatora transportnog sustava u okruženju Republike Hrvatske.

Plinacro d.o.o. je mišljenja da se tako definiranom odredbom HERA-i omogućuje donošenje diskrecijskih odluka o iznosu dozvoljenog prihoda i iznosu tarifnih stavki za transport plina, obzirom da nisu dovoljno jasno određeni i objašnjeni kriteriji analize ekonomske efikasnosti i usporedne analize. Subjekt je mišljenja da će takav pristup ugroziti poslovanje operatora, narušiti njegovu tekuću likvidnost te onemogućiti nove investicije i zaduživanja.

Plinacro d.o.o. nadalje smatra da tehnički kapacitet izlaza iz transportnog sustava nije opravdan pokazatelj ekonomske učinkovitosti transportnog sustava te ukazuje da takav pristup može rezultirati da HERA odobravanjem Desetogodišnjeg plana razvoja transportnog sustava odobri investiranje u pojedini plinovod u punom iznosu, dok pri izračunu dozvoljenog prihoda, vrijednost takve imovine umanjuje.